

TUSSEN SFEREN, RESONANTIES EN ISTOIRE DES LARMES **BESMETTING EN IMMUNOLOGIE:** ANNE DEKERK, FOTO BORIS SNAUWAERT Ooit was 'BESMETTING' een poëtisch en positief begrip, maar de metafoor heeft een vers uiving ondergaan. Vandaag roept de term eerder onnotaties op met angst en doodsdrijf. BESMETTING EN IMMUNOLOGIE ZIJN NO TANS STRATEGIS E ON EPTEN OM TE SPREKEN OVER RUIMTE TUSSEN MENSEN -ALS LETTERLIJKE INTER-FACES- DOOR EEN DE EDEN-DAAGSE PARADOX VAN ET INDIVIDUALISME EN ET GE ONNE TEERD ZIJN. VIA E O'S EN RESONANTIES ZOEKEN WE NAAR RUIMTEN ERGENS TUSSEN FABRES 'ISTOIRE DES LARMES' EN SLOTERDIJKS 'SFEREN'.

Een man spuit deodorant op en rond zichzelf en danst door de chemische 'zelfgereinigde' lucht. Hij verliest zichzelf in deze andeling tot hij ook de deodorant in zijn mond spuit en deze weer uitademt (of dat alleszins suggereert). Het is een scène uit Fabres' *istoire des larmes*. Niet enkel letterlijk reëren we steeds meer hygiëne rond ons, hygiëne wordt ook een stuk van onszelf, dat we dan weer opdringen aan de buitenwereld. In *istoire des larmes* wordt de besmetting geassocieerd met de mond: de man spreekt niet. In plaats van vochtig speeksel komt er tussen de woorden droge lucht uit zijn mond.

Geobsedeerd door de vraag 'wie zijn we?' lijken we paradoxaal genoeg steeds meer aan hygiënische zelfbesmetting te doen en rond onze eigen imaginaire as te irkelen op zoek naar zekerheden. Hoe meer hygiëne en zekerheden we krijgen, hoe meer een autistische houding gereëerd wordt waarbij subtiele verschillen niet gezien worden, alleen maar versterkte metaforen die dienen om mensen krampachtig samen te binden tot één omogene groep.

'De bol is het archetype van een immuunsysteem.'

Tegenover de diatatuur van de bol –'sphaera' in het Oud-Grieks, en bijgevolg het stamwoord van 'sfeer' – plaatst Sloterdijk de metafoor van het solum, als een amorfe, oncontroleerbare structuur. In *Sferen* besrijft hij een sferengeschiedenis, een geschiedenis van vitale meetkunde en ruimte, in een wereld die de ruimte is vergeten te denken. De sferen die hij besrijft werken op een specifieke manier als immuunsystemen. Daarmee probeert hij om 'binnen' en 'buiten' te bedenken, en de ontradietie in het hedendaags denken tussen individualisme en geïsoleerdheid. Vroeger brachten religieuze immuunsystemen eil: het ronde emelgewelf werkte als een beschermende koepel. Tegenwoordig tracht het omvattende globalisme ons 'troostend' bij elkaar te houden als één wereldgemeenschap.

Sloterdijk stelt uitdrukkelijk de vraag 'Waar zijn we wanneer we in de wereld zijn?'. Deze vraag staat tegenover de vraag 'Wie zijn we?', die gepaard gaat met een geobsedeerde focus op de tijd. De tijd plaatst onze eigen levens- of wereldgeschiedenis op de voorgrond: daardoor kunnen we het verhaal over onszelf vertellen en uitdragen, of het ver-

'Sferen zijn ruimtescheppingen die als immuunsysteem werken, voor extatische wezens die het buiten op zichzelf voelen inwerken'

Peter Sloterdijk

haal over de wereld. De temporele dimensie van ons bestaan zorgt er dus voor dat betekenis gedragen wordt. Het laat ons ego irkelen rond zijn eigen inwendig en betekenis: Wie ben ik? Wat betekenen ik? Wat is mijn verhaal? Deze obsessie met tijd noemt Sloterdijk 'chronolatritie'. Het maakt het disjunctieve lizaam tot drager van interpersoonlijke betekenissen, als zingeving, als intentionaliteit. Deze dominantie van de tijd als uitgangspunt gaat, aldus Sloterdijk, zover dat vorm en ruimte vervreemd raken en vergeten worden.

Fabres' Diogenes-figuur roept deze vervreemding uit door steeds te herhalen: 'Waar is de mens? Ik zoek een mens!'

Het beeld van ons lizaam in de ruimte is de basale drager van ons vermogen om psychische ruimte te reëren en aldus sferen te bewonen. Deze vervreemding vindt plaats doordat mensen zichzelf almaar meer verliezen in een maniakaal logocentrisch denken. Dit leidt tot een overdeterminatie van ons 'ik', met als gevolg een inflatie van ons ego, een inflatie van zin in ons bestaan. Het is de leegte die filosofen als Baudrillard uitroepen door de nadruk te leggen op de illusies waarin we ons begeven, door te wijzen op het 'ik' als imaginaire constructie.

Het ego meent tegenwoordig niet enkel zijn bewuste 'ik' te kunnen verklaren, maar via een simplistische vorm van 'psychoanalyse' wordt het ook verteerd door het geloof zijn onbewuste te kunnen verant-